

підвищують мотивацію, розвивають самостійність та формують критичне мислення. Важливо постійно розвиватись і опановувати себе в новій сфері. Майбутнє освіти – за інтерактивом, творчістю й технологіями, які відкривають перед учнями нові горизонти.

Література

1. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов в середніх навчальних закладах : навч. посіб. / С. Ю. Ніколаєва. – Київ : Ленвіт, 2002. – 386 с.
2. Topical aspects of modern scientific research : proceedings of V International Scientific and Practical Conference (2024, Tokyo, Japan) / ed. M. L. Komarytskyu. – Tokyo : CPN Publishing Group, 2024. – 602 p.
3. Глушко Т. В., Кривда Л. Р. Організація науково-педагогічного дискурсу в іншомовній підготовці студентів мовних спеціальностей URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/vno/issue/view/392> (дата звернення: 09.11.2025).
4. Що таке інтерактивні методи навчання? [Електронний ресурс] / Best Clever LMS. – Режим доступу: <https://bestcleverslms.com/porady/shcho-take-interaktyvni-metody-navchannia/> (дата звернення: 09.11.2025).
5. Найбільш поширені методи інтерактивного навчання [Електронний ресурс] / IZZI.digital. – Режим доступу: <https://ua.izzi.digital/DOS/710441/710708.html> (дата звернення: 09.11.2025).

DOI <https://doi.org/10.32837/11300.31019>

Златовласова Олександра
Міжнародний університет

РОЛЬ МОВИ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

В умовах розвитку сучасного суспільства, одним із найважливіших питань є формування національної ідентичності за допомогою мови. Для кожного народу та нації мова є визначальним фактором ідентифікації, який має вирішальний характер для ідентичності окремого народу. Окрім цього також є такі чинники як: фольклор, традиції, національний одяг та багато іншого. Все це створює певні передумови для об'єднання певної групи людей в народ.

Даному питанню приділило увагу багато науковців, але одностайної думки вони так і не змогли досягнути.

В першу чергу, це стосується таких понять як «нація» та «національна ідентичність». Ці поняття є дуже близькими за своїм змістом та поняттями, що вони містять та розкривають, про це нам кажуть дослідження науковців.

В. Євтух описує ідентифікацію нації у якості психологічного процесу, під час якого індивід уподобає себе до іншої особи, групи осіб або етнічної спільноті за певними ідентифікаційними факторами, що перелічені вище. З цього приводу він написав так: «Витоки етнічної ідентифікації знаходяться у минулому на конкретному етапі етногенезу спільноти (історична доля свого народу, етнічні символи культури, традиції, звичаї, мова, релігія, територія, тощо)» [2, с. 158-159].

В свою чергу, Е. Сміт визначає національну ідентичність через призму безперервного ототожнення таких чинників як: символіка, традиції, національної пам'яті. Всі ці фактори в сукупності утворюють спадщину певної нації, а також визначають напрямок етнічної приналежності індивіда, відповідно до певного народу [4, с. 1-170].

В роботах цих дослідників можна визначити надання переваги культурно-історичному фактору національної ідентичності, що в свою чергу певним чином ототожнює такі поняття як «етнічна група» та «нація».

В загальному розумінні поняття «нація» має політичний зміст, що насамперед передбачає уособлення індивіда за певними політичними інститутами, символікою, атрибутикою та приналежністю до певної території.

Мову можна виділити як основний засіб комунікації в соціумі, який впливає на формування ідентичності та розвиток вже такого поняття як «національна ідентичність».

Оцінюючи мову та діалектику певних народів або навіть в середині однієї держави, але в різних регіонах, спостерігається опосередкований зв'язок між мовою та національною ідентичністю, так як комунікація у певній групі людей, виокремлених за певними ознаками можна назвати традиціями та нормами спілкування. Мовні відмінності впливають на сприйняття та передачу інформації між людьми. Звідси можна дійти висновку, що ефективніше та швидше буде донесена певна інформація, якщо обидва співрозмовники використовують одну мову, мають спільні традиції та етнічно-історичну приналежність [1, с. 1-271].

В наукових колах існує два основних методи дослідження мовного питання, а саме: **примордіалістські та конструктивістські**.

Примордіалізм – це течія, яка стверджує, що нація має давнє походження та є природним явищем. У розумінні цієї течії етнос – це певна група людей, яка має певні загальні для всіх ознаки (мова, зовнішній вигляд, традиції та культура) за якими вони формують свою єдність та «національну ідентичність». Сама по собі кожна з цих ознак не є ознакою ідентичності, так як вони характерні і для інших націй та народів, але у сукупності вони утворюють певний набір індивідуальних рис та якостей, що відрізняють один етнос від іншого. Яскравим прикладом такої етнічної групи є Ірландія, де після отримання нею незалежності більшість розмовляла і продовжує спілкуватися тільки англійською мовою, водночас вони вважаючи себе ірландцями за певними соціокультурними та історичними факторами [3, с. 233-234].

Конструктивізм – це напрямок, який стверджує, що мовне питання напряму залежить від раціональної та логічної побудови світового порядку в

капіталістичному світі. Тобто інтеграція та зближення етносу через виробничі інтереси та потреби суспільства, що мало відносно лаконічність та простоту форм спілкування. Цей підхід не виключав усі вище перелічені примордіалістські ознаки національної ідентичності, однак ставить в пріоритет капіталізм як основу сприйняття та передачі інформації [3, с. 233-234].

Якщо розглядати процес націотворення та державотворення українського народу, то можна було спостерігати працю наукової еліти у літературній, державній та науковій сферах життєдіяльності, що призвело до виокремлення української мови як самостійної з усіма юридичними, політичними та культурними наслідками на початку ХХ ст. Саме це прискорило формування та виділення української нації [5, с. 486-492].

Отже, можна підсумувати, що етнічна ідентичність залежить від того, як особа відносить себе до певної групи людей, виходячи із уявлень про спільне походження. В свою чергу національна ідентичність розуміється як віднесення до нації як політичної спільноти. В усьому цьому мова є визначальним маркером, який відрізняє один народ від іншого, становить основу етнічної ідентичності.

Література

1. Андерсон Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму. Київ. «Критика», 2001. 271 с.
2. Євтух В. Б. Ідентифікація етнічна *Етнічність : енциклопедичний довідник*. Київ: Фенікс, 2012. 396 с. С. 158–159.
3. Лісовий В. Ідентичність *Філософський енциклопедичний словник*. Київ: Абрис, 2002. С. 233–234.
4. Сміт Е. Націоналізм : Теорія, ідеологія, історія. Київ: Видавництво “К. І. С.”, 2004. 170 с.
5. Joseph J. E. Identity and Language *Encyclopedia of Language and Linguistics, 2nd ed., ed. By Keith Brown*. Vol. 5. Oxford : Elsevier, 2006. P. 486–492.